Mitteilungen der Bulgarischen Entomologischen Gesellchaft in Sofia

BAND I. 1924.

Bulletin de la Société Entomologique Bulgarie

VOL. I. 1924.

ИЗВЕСТИЯ

НА

БЪЛГАРСКОТО ЕНТОМОЛОГИЧНО Д-во

КНИГА I.

(ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО)

СОФИЯ — ПЕЧАТНИЦА „ХУДОЖНИКЪ“ 1924

Съдържание

Inhalt

Mitteilungen der Bulgarischen Entomologischen Gesellchaft in Sofia

BAND I. 1924.

Bulletin de la Société Entomologique Bulgarie

VOL. I. 1924.

ИЗВЕСТИЯ

НА

БЪЛГАРСКОТО ЕНТОМОЛОГИЧНО Д-во

КНИГА I.

(ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО)

СОФИЯ — ПЕЧАТНИЦА „ХУДОЖНИКЪ" 1924

Кратка история на българското ентомологично дружество.

Отъ Д-ръ Иванъ Бурешъ

Хвърлимъ ли бегълъ погледъ върху развитието на българската ентомологична наука ще видиме, че нейното начало корени въ не много далечно минало. Едвамъ следъ освобождението на България отъ турско иго (1879 год.) почва зараждането на истинска наука въ България. А ентомологията трѣбваше да чака още 15 години следъ освобождението за да се появатъ първитѣ пионери българи-ентомолози.

Преди освобождението на България отъ турско владичество, ентомологични изучвания въ тая страна бѣха извършвани само отъ чужденци природоизпитатели, защото български такива не е имало презъ онова време на тъмно робство. Най-изпъкзащата личность отъ тая епоха е маджарскиятъ природоизпитатель Имре Фривалдски (1799—1870 г.), а по късно се появяватъ и имената на колекционеритѣ — ентомолози Хаберхауеръ и Меркълъ. Презъ траенето на първото десетолѣтие следъ освобождението на България ентомологическитѣ изследвания въ тая страна все още продължаваха да се извършватъ главно отъ чужденци ентомолози. За щастие на нашата ентомологична наука тия чужденци етномолози сѫ въ повечето случаи специалисти и нѣкой отъ тѣхъ даже университетски професори съ широка известность, каквито сѫ напримеръ професоръ Аугустъ Форелъ (Женева), професора Д-ръ Х. Ребелъ (Виена), кустоса на Музея въ Сараево Викторъ Апфелбекъ, специалиста неуроптерологъ Францъ Клапалекъ и др. Едновременно съ тия чужденци изследователи почнаха да се появяватъ къмъ 1890 год. и първитѣ ентомолози българи, между които на първо мѣсто трѣбва да споменеме професора П. Бахметьевъ, учителитѣ Н. Недѣлковъ, Хр. Пигулевъ, В. Ковачевъ и агронома К. Малковъ. Тѣ сѫ били лица свършили виши науки въ чужбина, дето сѫ имали възможность да се запознаятъ съ методитѣ за събиране и проучване насѣкомитѣ и завърнали се въ освободеното си отечество България тѣ започнаха при извънредно трудни условия първитѣ си ентомологични изследвания.

Въ България нѣмаше по онова време (къмъ 1890 год.) никакви уредени природонаучни сбирки, по които ентомоло-

зитѣ да могатъ да сравняватъ събиранитѣ отъ тѣхъ насѣкоми; нѣмаше научни библиотеки въ които тѣ да мамѣратъ нуждната́ имъ за проучване на събранитѣ материали специална литература; нѣмаше въ страната научни учреждения и корпорации отъ дѣто да черпятъ нови знания и подбуда за своитѣ научни изследвания — всички тия условия едвамъ се зараждаха въ освободена България. И първитѣ изследватели естественици и ентомолози трѣбваше стжпка по стжпка, съ голѣмъ трудъ и мжка да отжпкватъ пжтя на зараждающата се отечествена наука.

При това първитѣ български ентомолози сж работили всѣки самостойно за себе си, като всѣки по отдѣлно е набавялъ лично за свои нужди потрѣбната му специална литература, всѣки по отдѣлно е нареждалъ свои собствени сбирки, всѣки по отдѣлно, въ повече случаи съ свои собствени средства, е предприемалъ екскурзии, всѣки съ самостойни сили безъ чуждъ подтикъ и помощь е крачилъ бавно изъ неразработеното още ентомологическо поле· Първитѣ ентомологически публикации се появиха при тия трудни условия едвамъ презъ 1894—96 год. Общность между българскитѣ ентомолози презъ онова време не е имало.

Просвѣтното дѣло въ България се градеше презъ това време съ голѣма бързина. Създадоха се множество гимназии, въ които като важенъ предметъ се преподаваха и естественитѣ науки. Създаде се Више Училише въ София, което презъ 1904 год. се превърна въ Софийски Университетъ съ природоматематиченъ факултетъ и съ добре обзаведенъ специаленъ Зоологически институтъ. Българското Книжовно Дружество се превърна през 1911 год. въ Българска Академия на Наукитѣ съ природоматематиченъ клонъ. Създаде се презъ 1892 год. Царски Естествено Исторически Музей съ ентомологически сбирки. Създаде се презъ 1896 год. Българското Природоизпитателно Дружество. Създадоха се Земледѣлчески Опитни станции дето почнаха да се проучватъ и вреднитѣ за земледѣлието насѣкоми и пр. Извънредно труднитѣ за научна работа презъ 1890 год. условия почнаха постепено да се премахватъ и числото на работницитѣ за изучване отечествената фауна почна бързо да се увеличава, Чужденцитѣ изследватели отстжпиха место на българскитѣ такива и тия последнитѣ се втурнаха най-енргично и съ успехъ въ изследването фауната на България.

Особено се засилиха ентомологичнитѣ изучвания, което се дължи отъ една страна на създаването, презъ 1905 год. на единъ специаленъ ентомологически институтъ именно Ентомологическата Станция при Царскитѣ Научни Инситути и отъ друга на основаването презъ 1909 г. на днешното Българско Ентомологично Дружество.

Съ създаването на това дружество, създаде се близко общуване и взаимно насърчение между българскитѣ ентомолози и съ това се даде единъ силенъ тласъкъ на българската ентомологична наука. По отношение на ентомологичнитѣ изучвания България заема днесъ първо мѣсто между балканскитѣ държави: Българското Ентомологично Дружество, както и Царската Ентомологична Станция сж единственитѣ въ цѣлия Балкански Полуостровъ,

Днешното Българско Ентомологично Дружество бѣ учредено въ София на 6 Януарий 1909 година. Обаче още много по отъ рано презъ 1898, когато българската ентомологична наука бѣ още въ своитѣ пелени, основа се въ градъ Сливенъ друго едно Българско Ентомологично Дружество, което обаче не можа да просжществува повече отъ две години имено до 1900 год.

Ще се впуснеме по на-широко въ проследяване историята на основаването на Сливенското Българско Ентомологично Дружество, защото тая история е едно интересно явление въ развитието на българската научна мисъль, защото тая история, както и нейнитѣ документи, сж почти загубени и забравени днесъ. При това и до день днешенъ, както казахме, на Балканския полуостровъ не сжществува друго ентомологично дружество освенъ българското, а това има своето значение като културно мерило за нашия народъ.

Идеята за основаването на Българско Ентомологично Дружество се породи у сливенския учитель по естественитѣ науки Христо Пигулевъ презъ края на 1898 год. Тогава въ България се наброяваха едвамъ 7 ентомолози имено: Професора П. Бахметьевъ, асистента по зоология Д. Йоакимовъ, агронома К. Малковъ, учителитѣ естественици Х. Пигулевъ, В. Ковачевъ, А. Марковичъ, Н. Недѣлковъ (по образование лесничей) и колекционера ентомологъ Й. Хаберхауеръ. Въ града Сливенъ дето се създаде дружеството имаше тогава само двама истински ентомолози имено учителя Христо Пигулевъ и колекционера Йосифъ Хаберхауеръ. Пигулевъ бѣ възпитаникъ на германскитѣ университети; тамъ бѣ свикналъ съ дружествения германски животъ; запознатъ бѣ и съ множеството немски ентомологични дружества; завърналъ се отъ Германия той намисли да създаде ентомологично дружество и въ България.

У Пигулева се породи идеата за основаване ентомологично дружество презъ ноемврий 1898 година. Това ясно се вижда отъ писмото му[1]) съ дата 24 IX 1898 г. писано отъ Сливенъ до Професора П. Бахметьевъ въ София. Въ писмото е казано „Отъ Вашето писмо се вижда че и вие сте съгла-

[1]) Пистото е съхранено въ библиотеката на Царския Естествено-Исторически Музей.

сенъ за съставяне на Българско ентомологично дружество. За да ускоримъ работата азъ Ви изпращамъ една покана, която, ако Вие удобрите, ще я напечатамъ и веднага разпратя на лицата, които, предполагамъ, че ще встжпятъ за членове на дружеството. . . Като членове, мисля, че ще бжде намѣсто ако поканимъ и лесничеитѣ и пр.“

Организационната работа на Пигулева вървеше доста бързо и на 8 януарий 1899 год. устава на дружеството бе вече изпратенъ за утвърждение до Министра на Народното Просвещение. Понеже не сж се запазили никакви архиви на първото Българско Ентомологическо Дружество, то не ще да е безъ интересъ да цитираме тука писмото съ което дружественния уставъ е изпратенъ за утвърждение въ министерството на просветата (входящъ № 374 отъ 11 I 1899 г.). Писмото гласи „Като имахме предъ видъ голѣмото значение — изучването насекомната фауна на нашето отечество, ржководяши отъ тази мисъль, основахме въ гр. Сливенъ първо Българско Ентомологическо Дружество „Светулка“. Извѣстно Ви е Господине Минестре, че до сега у насъ, относително изучването насекомната фауна почти нищо не е сторено. Нашата страна, която е толкова богата въ туй отношение, страна, въ която всѣки единъ колко годе потготвенъ за тая работа, намира наслада и удоволствие, а освѣнъ туй и неизчерпаемъ източникъ за изследване и широко поле за работа.

Увереиъ че на пръвъ планъ ще оцените благородната цѣль къмъ която се стремиме и която ни е подбудила да основеме казаното дружество, то молиме Господине Министре, да утвърдите тукъ приложения уставъ на Българското Ентомологическо Дружество „Свѣтулка“, гр. Сливенъ 9 I 1899 г.“. Подписали: председатель Хр. Пигулевъ, деловодитель А. Николовъ, заведующъ сбирката П. Цаневъ, сжветници Г. Н. Поповъ, Д. Пастуховъ, Б Мѣнковъ.

Устава на дружеството бѣ утвърденъ на 19 януарий 1899 год. и вече на 1 февруарий с. г. почна да излиза и дружествения органъ „Свѣтулка“ самиятъ уставъ обаче не се е запазилъ. Не е напечатенъ и въ казаното списание и ние днесъ не знаеме точно цѣлитѣ на дружеството, обаче те ясно прозиратъ отъ дружествения печатенъ органъ.

Въ уводната статия на I-ия брой на списанието „Свѣтулка“ Пигулевъ съ ентусиазъмъ пише: „Похвалнитѣ отзиви, съ които ни поздравиха нѣкои членове, насърдчи настоятелството да пристжпи по скоро къмъ едно отъ средствата си за постигане на цѣльта.“

„Всекиму е познато че една отъ жизненитѣ сили на една корпорация е неговото списание, за насъ тая нужда е още по голема, като знаемъ, че ние за днесъ не можемъ да се похвалимъ съ нѣкое съчинение или съ другъ източникъ, отъ когото да черпимъ отъ една страна знания, а отъ друга

да слѣдимъ развитието на тая наука. Малкиятъ интересъ, който сме имали до днесъ по нашия ентомологически материалъ, както и нашата индеферентность, ни е направила да бждеме толкова бедни въ това отношение; ето защо появяването на едно такова списание е колкото нуждно, толкова и полезно".

„Вестникътъ ще бжде отзивъ на нашитѣ нужди, чрезъ него ние можемъ само да се съобщаваме, да знаемъ развитието и пжтя, който пробива по между ни нашата идеа. Освенъ това при оскждностьта на ентомологичната литература, той ще запълни поне съ най потребното, както и съ сведения за вървежа на нашето дружество."

При тоя ентузиазъмъ Пигулевъ не забрави обаче да каже и за мжчнотиитѣ които ще срѣщне издаването на едно такова специално издание каквото бе списанието „Светулка". На сжщото мѣсто той казва: „Ползата е голѣма ала трудноститѣ не сж малки, особено въ материално отношение: нашиятъ вестникъ поради своята специалность трѣбва да се движи въ опредѣленъ кржгъ отъ четци и то не само сега но и още много време; трѣбватъ години докато идеята намери отзивъ и помежду масата, и до тогава всичко ще очакватъ отъ насъ; ако ние при такива обстоятелства не укажемъ свои потикъ, своята сила всичко ще се сжбори и унищожи".

И действително трудноститѣ бѣха по голѣми отъ колкото си ги представи Пигулевъ а главно липсуваха срѣдства. Числото на членоветѣ бѣ много малко и членскитѣ вноски постъпваха мжчно. Къмъ всичко това се добави и болестьта на Пигулева и списанието следъ като излѣзе въ 6 бр. замре, а заедно съ него и първото Българско Ентомологическо Дружество.

Списанието Светулка бѣ слабо разпространено и днесъ то е библиогравска редкость и едва ли се намира въ нѣкоя друга библиотека освенъ: Царската научна библиотека, Нарадната библиотека въ София и въ библиотеката на Виенския Естествено Историческия Музей. То носи заглавие „Свѣтулка, органъ на Българското ентомологическо дружество, мѣсечно списание".

Първиятъ брой на „Светлина" излѣзе отъ печатъ на 1. II. 1899, вториятъ (стр. 9—16) на 20. II. 1890. трегиятъ (стр. 17—24) на 25. III. 1899, четвъртийтъ (стр- 25—32) на 1. IV. 1899, петиятъ брой погрѣшно е отбелезанъ като шести и носи погрешни страничи 41—48 вмѣсто 33—40, той излезе на 1. II. 1900 и ной-после шестиятъ брой (стр. 41—48) на 1. III. 1900 год. Отговорниятъ редакторъ за броеветѣ първа и втори е Хр. Пигулевъ а за броеветѣ 3, 4, 5 и 6 — Ат. Николовъ. Броеветѣ 1, 2, 3 и 4 сж печатени въ „Дружествената печатница Трудъ въ Сливенъ", а броеветѣ 5 и 6 въ печатницата на С, Ивановъ въ Разградъ. Годишниятъ абона-

ментъ бѣ за членове на дружеството 3 лева, а за другитѣ 4 лева

По важнитѣ статии публикувани въ списанието Свѣтулка сѫ следнитѣ: 1) Пигулевъ Хр., Вертикалното разпредѣляне на пеперудитѣ при Сливенъ (броеве 1, 2, 3, 4 и 5); 2) Пигулевъ Хр. Насекомитѣ при Сливенъ (бр. 1, 2, 3, 4 и 5); 3) Бахметевъ П. Пеперудитѣ прн София, (бр. 2); 4) Бахметевъ П. По въпроса за varitet'итѣ на Epinephele janira L. (бр. 3); 5) Пригулевъ Хр. Нашитѣ буби и пчели (бр. 1); 6) Пигулевъ Хр, филоксерата въ сливенскитѣ лозя (бр. 1); 7) Марковичъ А. Приносъ къмъ Lepidopter'итѣ на Разградската околность (бр. 5); 8) Пигулевъ П. Врѣднитѣ насѣкоми въ България (бр. 6).

Повечето отъ тия статии днесъ нематъ за българската ентомология особено значение. Днесъ списанието Светулка има само историческо, но не и научно значение.

И действително много мѫчно бѣ да се крепи едно ентомологично дружество въ България презъ онова време когато българската ентомология едва почваше да се зарежда, а още по мѫчно бѣ да се крепи то въ гр. Сливенъ дѣто имаше само двама истински ентомолози, отъ които Христо Пигулевъ се помина презъ 1902 година а Йосифъ Хаберхауеръ през 1907 година. И не е чудно че съ смъртьта на тия двама ентомолози заглъхна и първото Българско Енгомологично Дружетство.

Други условия обаче настанаха следъ 10 години, когато въ София се бѣха концентрирали почти всички български ентомолози и когато българската ентомологична наука бѣ вече доста напреднала. На 6 януарий 1909 година Професора П Бахметиевъ събра намиращитѣ се въ София ентомолози, а именно: Бурешъ, Дреновски, Илчевъ, Йоакимовъ, Марковичъ Недѣлковъ и тѣ основаха наново едно ентомологическо дружество което нарекоха „Българска Ентомологична Дружба“.

Устава на новото ентомологическо дружество бѣ утвърденъ отъ министера на Народната Просвѣта съ заповѣдь № 2241 отъ 2 III 1909 год. Цѣлитѣ на дружеството съгласно тоя уставъ бѣха:

а) Да изучава България въ ентомологическо отношение.

б) Да способствува за взаимно сношение на лица, които се занимаватъ съ ентомология.

в) Да разпространява въ България, както чисто научни, тъй и практически познания изъ областьта на ентомологията.

г) Да възбужда интересъ къмъ прилагане на практика, добититѣ резултати отъ изслѣдванията относно врѣднитѣ и полезни насѣкоми.

За постигане на тия цѣли дружеството си служи съ слѣднитѣ срѣдства:

а) Издава свой органъ, а сѫщо и други периодически издания: брошури, листове, картини и пр.

б) Устройва научни екскурзии, публични сказки, изложби и пр.

в) Сѫдействува на лица, които се занимаватъ съ ентомология съобразно срѣдствата си.

г) Сношава се съ други лица и дружества, както отечествени така и чуждестрани.

Българската Ентомологична Дружба се управляваше и управлява отъ четиричлененъ комитетъ, избранъ за една година съ вишегласие. Единъ отъ членоветѣ на комитета е председатель. Първиятъ председатель бѣ професоръ П. Бахметьевъ. Следъ неговата смърть (1913 г.) — председатель бѣ избранъ агронома Георги Георговъ. Дружбата правеше и прави и до день днешенъ редовно веднажъ въ седмицата своитѣ заседания на които се четатъ кратки реферати и се докладва за извършенитѣ екскурзии, за направенитѣ ентомологически наблюдения, за намѣренитѣ нови видове насѣкоми и пр. . . Протоколитѣ отъ заседанията се печатеха отначало въ германското двуседмично списание Entomologische Rundschau отъ 1909 до 1911 год., а следъ свѫршването на общоевропейската война тѣ се печататъ редовно въ ежемѣсечното списание „Естествознание и география“. Годишния отчетъ за 1909 год, е публикуванъ отъ П. Бахметьева въ „Руское Энтомологическое Обозрение“, томъ IX, въ подробна статия подъ надсловь „Отчетъ о дѣятелности Болгарскаго Ентомологическаго Кружка въ София за первую половину 1909 года“.

Дружествениятъ уставъ предвиждаше и издаването на ентомологическо списание, уреждане на сбирки и ентомологическа библиотека; това бѣ мечта на основателя на дружбата проф. П. Бахметьевъ. Поради липса на срѣдства и на дружествено помѣщение тая мечта не можа да бѫде осѫществена. Яви се тогава мисъльта Българската Ентомологична Дружба да свърже своята дѣйность съ нѣкое друго научно дружество, което разполага съ помѣщение и съ дружествено списание което би могло да бѫде използувано за печатане отчетитѣ на дружбата. Като такова подходно дружество бѣ посочено Българското Природоизпитателно Дружество. Това дружество обаче презъ 1909 година когато Ентомологическата Дружба бѣ въ разцвѣта на своята дѣйность се намираше въ упадъкъ и отъ 1906 до 1910 год. не бѣ издало никакви печатни трудове. Членоветѣ на Ентомологичната Дружба възобновиха това дружество и станаха главни негови крепители. На 7. I. 1912 год. членоветѣ на Ентомологичната Дружба решиха да се присѫединятъ като секция къмъ Българското Природоизпитателно Дружество и въ трудоветѣ на това дружество започнаха да печататъ своитѣ отчети. Годишния отчетъ за 1910 год. е печатанъ въ книга V (1912) г.) на трудоветѣ; тоя за 1912 въ книга VI (1912 г.) и тоя за 1912/13 въ книга VII (1916). По кыснитѣ отчети отъ 1915 до 1920 год., поради

общоевропейската война не можаха да бждатъ печатани и отъ 1920 год. тия отчети редовно се печататъ въ списание „Естествознание и география“, издавано въ София.

Българската Ентомологична Дружба допринесе извънредно много за развитието и популяризирането на българската ентомологична наука. Днесъ дружбата брои 32 членове, лица все съ висше образование по естествени и агрономски науки. Между тѣхъ се числятъ и видни чужди ентомолози заслужили за изслѣдване ентомологичната фауна на България. Тия почетни членове сж: 1) Професоръ Д-ръ Хансъ Ребелъ, директоръ на ентомогическия отдѣлъ въ Виенския Природонаученъ Музей, и заслужилъ изслѣдователь на балканската пеперудна фауна, 2) Д-ръ Геза Хорватъ въ Будапеща, директоръ на зоологическия отдѣлъ въ Унгарския Народенъ Музей и заслужилъ за изслѣдването хемиптерната фауна на Балканскитѣ земи; 3) Викторъ Апфелбекъ въ Сараево, кустосъ по зоологията въ Областния Музей въ Сарааво и заслужилъ за изслѣдването твърдокрилната фауна на Балканскитѣ земи; 4) Професоръ по ентомология Николай Михайловичъ Кулагинъ въ Москва; а предсѣдателя на Руското Ентомологическо Общество въ Петроградъ (сега П. Семеновъ—Тяншански) е непремененъ членъ на Ентомологичната Дружба.

Членоветѣ на Българската Ентомологична дружба създадоха обширна научна ентомологична литература. Числото на научнитѣ публикации създадени отъ тѣхъ е повече отъ 300 номера.

Презъ изминалата 1923 год. дружеството постигна още отъ цѣлитѣ си именно издаване на свой собственъ дружественъ печатенъ органъ. Председателя на дружбата Георги Георговъ подари на дружеството една сума отъ 25000 лева съ лихвитѣ на която да се издава списание съ заглавие „Извѣстия на Българското Ентомологично Дружество“. Първиятъ номеръ отъ това печатно издание е настоящата книжка.

СПИСЪКЪ

на членоветѣ на Българското Ентомологично Дружество

ПОЧЕТНИ ЧЛЕНОВЕ

1. Предсѣдателя на Руското Ентомологично общество въ Петроградъ.
2. *Prof. D-r H. Rebel*, директоръ на зоологич. отдѣлъ при Виенския музей.
3. *D-r Geza Horwat*, директоръ на Будапещенския музей.
4. *Проф. Н. М. Кулагинъ*, професоръ по ентомология въ Москва.
5. *Victor Apfelbeck*, кустосъ на музея въ Сараево,

ДЕЙСТВИТЕЛНИ ЧЛЕНОВЕ

1. *Аджаровъ М.*, Студентъ медикъ въ София, изучава Protura, Collembola.
2. *Бурешъ Д-ръ Ив.*, Директоръ на научнитѣ институти на Н. В. Царя. — Lepidoptera, Fauna cavernis, Vertebrata.
3. *Георговъ Г.*, Агрономъ въ София.
4. *Григориевъ В.*, Лаборантъ въ агрономически факултетъ въ София — вредни насекоми.
5. *Дрѣновски Ал.*, гимн. у-ль въ София Lepidoptera, вредни насекоми.
6. *Дренски П.*, аситентъ въ Ест. Историч. музей на Н. В. Царя — Arachnida, Acaridae, Pisces.
7. *Димитровъ Ал.*, гимн. у-ль въ Ст.-Загора — Lepidoptera.
8. *Димитрова Ар.*, гимн. у-лка въ София — Neuroptera.
9. *Доспевски Д-ръ С.*, Садово — вредни насекоми.
10. *Илчевъ Д.*, управитель на Ентомолог. станция на Н. В. Царя въ София — Lepidoptera, вредни насекоми.
11. *Йоакимовъ Д.*, асистентъ въ зоологическия институтъ въ София — Hemiptera, вредни насекоми.
12. *Knirsch D-r Ed.*, Прага — Coleoptera.
13. *Ковачевъ В.*, Руссе — Insecta, Vertebrata.
14. *Комарекъ Д-ръ*,. Професоръ по зоология въ Прага — Diptera.
15. *Консуловъ Д-ръ Ст.*, професоръ при университета въ София — Culicidae.
16. *Кузевъ К.*, преподаватель въ технич. у-ще въ София.

17. *Милде Юл.*, лесничей — София.

18. *Марковичъ А.*, гимн. у-ль, София — Lepidoptera.

19. *Мокржсцки С. А.* директоръ на института за защита на горитѣ Skierniewice — вредни насекоми.

20. *Моровъ Д-ръ Т.*, професоръ по зоология, София — Diptera, Culicidae.

21. *Найденовъ В.*, агрономъ, София — вредни насекоми.

22. *Патевъ Павелъ.* п. Началникъ при землед. изпитателенъ Институтъ въ София, — Hidrobiologie.

23. *Петковъ П.*. София, асистентъ въ зоолгич. институтъ — Odonata, Lepidoptera.

24. *Рамбусекъ Д-ръ фр.*, Прага — Coleoptera, spec. Staphilinidae.

25. *Стрибърни В.*. София — вредни насекоми по овощнитѣ дървета.

26. *Танковъ П.*, Вратца — бубаръ.

27. *Тошковъ П.*, София, преподаватель по калиграфия въ техническото училище

28 *Тополски К.*, Плевенъ, лозаръ.

29. *Чорбаджиевъ П.*, началникъ на ентомологичния отдѣлъ при Землед. Изпитателенъ Институтъ въ София. — Lepidoptera, вредни насекоми, spec. Ipidae,

---

II. Годишно засѣдание на Б. Ент. Д-во.

По случай годишнината на Българското Ентомологично Д-во което съвпада и съ 15 годишнината отъ основаването му на 9. II. 1924 год., въ една отъ залитѣ на ресторанта Батембергъ се събраха членоветѣ: Г. Георговъ, Д-ръ Ив. Бурешъ, Д. Иоакимовъ, Д. Илчевъ, П. Петковъ, П. Чорбаджиевъ, П. Дрѣнски, Ан. Марковичъ, П. Патевъ, П. Тошковъ, и гости: г. г. Проф. Д-ръ Стеф. Бончевъ. Проф. Н. Стояновъ, Борисъ Стефановъ и Даки Иордановъ, г-жа и г-нъ Стрибърни.

Д. Илчевъ прочете отчета за дейностьта на Дружеството. Следъ отчета Д. Илчевъ и Д-ръ Ив. Бурешъ говориха върху ентомологичната дейность на многозаслужилия секретарь и основатель на Бълг. Ентомол. Д-во — проф. Д-ръ П. Бахметиевъ.

По предложение на Д.ръ Ив. Бурешъ взе се рѣшение отъ лихвитѣ на фонда да се напечати първия номеръ отъ „Извѣстия на Бълг. Ентомол. Д-во съ кратко резюме на френски или нѣмски.

Рѣши се следъ това да се изпратятъ поздравителни писма: до Н. В. Царя като ентомологъ. до почетнитѣ и дей-

ствителни членове въ чужбина: D-r A. Stichel — Берлинъ, директоръ на Zeitsch. für Wissensch. Insectenbiologie, Prof. Horwat — Будапеща, проф Д-ръ Rebel — Виена, Д-ръ Рамбусекъ — Прага, Otto Schmiedeknecht — Бланкенбургъ, Carl — Werchoew — München, Apfelbeck — Сараево, Мокржецки — Варшава.

На поздравителното писмо Негово Величество отговори съ слѣдната телеграма:

„До председателя на Българ. Ентомолог. Д-во

Дълбоко трогнатъ отъ добритѣ чувства и любезни поздрави на членовете на Българското Ентомологично Д-во изпращамъ на всички мойта най-сърдечна благодарность и пожелания щото дружеството, което вече има 15 годишна ползотворна научна дейность, да продължава съ успѣхъ благородната работа въ тази интересна и още недоизучена у насъ область.

Царя."

Отъ страна на Бълг. Природоизпитателно Д-во председателя проф. Д-ръ Стеф. Бончевъ поздрави членоветѣ за 15 годишната имъ дейность, като подчерта красивия жестъ на Г. Георговъ съ благородното начало — Образуване фондъ за печатане на Ентомологични извѣстия.

Отъ страна на Ботаническото Д-во което има толкозъ близки връски съ Ентомологичното, проф. Н. Стояновъ и секретаря г. Даки Йордановъ поднесоха поздравления.

Бѣгълъ погледъ върху дѣйностьта на Бълг. Ентомологично Д-во презъ изминатитѣ 15 години.

отъ Д. Илчевъ

(Четено въ годишното юбилейно събрание на д-вото на 9. II. 1924 год).

Празднувайки днешната годишнина на Българското Ентомологично Д-во съвпада съ 15 годишнината отъ основаването му (уставъ утвърденъ съ заповѣдь № 2241 отъ 5 септемврий 1909 г. отъ М-вото на Народното Просвѣщение).

Тъй като насѣкомния миръ се отличава съ необикновенно голѣмо число представители, чието разнообразие въ формитѣ, богатство въ боитѣ и тоноветѣ, привлича силно вниманието както на сериозния ученъ, тъй и на обикновения наблюдатель; то съ право може да се забѣлежи, че нито

една отрасъль на естествознанието не може да се похвали съ толкозъ много послѣдователи както ентомологията. Частно у насъ въ България членоветѣ на Ентомологичното Д-во въ течение на 15 годишното му сѫществувание сѫ публикували 150 научни ентомологични статии, което число далечъ надминава работитѣ по другитѣ клонове отъ зоологията.

Колкото и скромна научна дѣйность да е проявена прѣзъ този 15 годишенъ периоръ, нуждно е да се хвърли единъ бѣгълъ погледъ назадъ, за да се види при какви условия се е създало Ентомологичното Д-во, какъ се е развивало и какви прѣчки е преодолявало.

Дѣйността на дружеството въ тия 15 години може да се раздѣли на три фази: първата основателна — организационна фаза отъ 1909—1913 г., втората фаза обхваща периода на балканската и общоевропейската войни отъ 1913 до 1919 г., третата фаза отъ 1919 до 1924 година.

Прѣзъ първата основателна фаза на д-вото, край ревностното учасие на всички членове, изпъква организаторската способность и неуморима дѣйность на починалия въ 1913 г, членъ и секретарь на д-вото проф. д-ръ Порфирий Бахметьевъ — съ право нареченъ основатель на Българското Ентомологическо Д-во. Въ тогавашнитѣ еженедѣлни редовни срѣщи се правѣха съобщения и реферати отъ систематиченъ и биологиченъ характеръ, които проф. Бахметьевъ редовно превеждаше и изпращаше за печатане въ нѣмското списание „Entomologische Rundschau“ г. 1909—1912. Въ тая начална фаза на своето сѫществувание Българското Ентомологично д-во доби най-първо извѣстность между чуждестраннитѣ ентомологични организации и лица, слѣдъ което то получи право на сѫществуване въ страната ни.

Въ тая първоначална фаза на сѫществуване на д-вото се провъзгласиха за „непремененъ“ членъ предсѣдателя на Руското Энтомологическо Общество и за почетни членове: проф. д-ръ H. Rebel въ Виена, Horwat въ Буда-Пеща, проф. Кулагинъ въ Москва и Apfelbeck въ Сараево.

Втората тежка фаза за сѫществуването и развитието на Българското Ентомологично д-во съвпада съ дългия периодъ на войнитѣ (балканска и общоевропейска). Въ тия размирни години почти всички членове бѣха мобилизирани. Срѣщитѣ на членоветѣ ставаха периодично и твърдѣ рѣдко, когато нѣкои отъ членоветѣ бѣха въ отпускъ или по служба се намираха въ София. Въ тия минути всички членове изпитваха голѣма радость, че между тежкитѣ и злободневни военни въпроси тѣ могатъ да отдѣлятъ по нѣколко часа и за сюжети отъ българската ентомология.

Тая фаза на международни изпитания и сплетни, за членоветѣ на Бълг. Ентомологичното Д-во можà да остави добрия споменъ, че тѣ въ качеството си на войници и за-

пасни офицери — защитници на родната земя, не забравиха и своето научно-професионално призвание да служатъ на младата едва що зараждаща се българска ентомология. И въ резултатъ на тия проучвания на ентомологичната фауна изъ бойнитѣ театри по кѫсно се появиха познатитѣ печатни ентомологични работи на членоветѣ.

Тия войни не малко попречиха и на правилното развитие на ентомологичната наука въ България, особено слѣдъ подписването на мирътъ. Прекѫснатитѣ прѣзъ врѣме на войната връзки съ чуждестраннитѣ ентомолози и учреждения се много трудно възобновяватъ. Това се чувствува твърдѣ осѣзателно отъ всички членове на Ентомологичното д-во и днесъ.

Третата фаза отъ тая 15 годишна ентомологична дѣйность започва следъ войнитѣ отъ 1919 година насамъ. Въ тая последна фаза членоветѣ ентомолози имаха да се справятъ съ не малко тежки въпроси. Като общо наслѣдство за всички получено отъ войнитѣ — трудни условия за сѫществуване отъ една страна и отъ друга много изостанали стопанствени и научно-ентомологицчи въпроси, които чакаха свойто разработване. И въпреки всички прѣчки членоветѣ, всѣки споредъ силитѣ си, се отдадоха на работа по благодатното, но трънливо и непривѣтливо българско научно поле.

За забѣлезване е че общия подемъ въ нашето земледѣлско-стопанско производство настѫпилъ следъ войнитѣ, даде посока и на ентомологичната дѣйность на нашитѣ членове. Голѣма часть отъ публикуванитѣ работи третираха въпроси отъ приложната ентомология, които чувствително засѣгаха цѣнни наши земледѣлски култури.

Презъ тоя периодъ по-важнитѣ реферати и съобщения на членоветѣ сѫ напечатани въ отдѣла „Изъ Природоизпитателнитѣ д-ва“ на списанието „Естествознание и география“ год. IV, V, VI, VII и VIII т. е. отъ 1919 година насамъ.

Малкото мѣсто което редакцията на това списание отстѫпваше за Ентомологични съобщения своевременно дадоха идеята да се търсятъ срѣдства за издаването на периодическия органъ подъ името: „Извѣстия на Българското Ентомологично Д-во“. И въ това отношение първия достоенъ за поддържане примѣръ тази година даде председателя на Ентомологичното д-во г-нъ Георги Георговъ, който съзнавайки голѣмото значение на периодичнитѣ ентомологични издания отъ наученъ и приложенъ характеръ за страната и за правилното развитие на самото д-во, отпусна като първъ даръ 25,000 лева. По желанието на дарителя тая сума ще послужи като основа на единъ фондъ, отъ лихвитѣ на който ще се печататъ научни и приложни работи по ентомология.

Нека поздравимъ председателя г-нъ Г. Георговъ за благородния му жестъ и да пожелаемъ въ най-близко бѫдаще, тоя фондъ да се увеличи чувствително, за да можемъ дѣй-

ствително съ лихвитѣ му да издаваме по често „Извѣстията на Българското Ентомологично Д-во".

Съ тия пожелания ний поздравляваме членоветѣ на Бълг. Ечтомологично дружество съ 15 годишната дѣйность и като благодаримъ на почигаемитѣ гости за вниманието съ което удостоиха нашето годишно събрание и пожеланията, които направиха, настоятелството апелира за бѫдаща по-интензивна работа въ широкото поле на българската ентомология за да можемъ се яви на 25 годишния юбилей всички здрави, бодри и съ повече активъ.

IV. Дѣйность на Българското Ентомологично Дружество презъ 1923 год.

1 Реферати и съобщения.

Презъ годината бѣха направени въ дружественитѣ засѣдания, следнитѣ съобщения:

Д-ръ Ив. Бурешъ:

20. II. Реферира върху видоветѣ отъ семейството Myrmeleonidae (Мравколеви) намиращи се въ сбирката на Царската Ентомологична Станция. Магериалитѣ сѫ събирани отъ него, Илчевъ, Петковъ, Недѣлковъ и др. изъ България, Тракия и Македония. При научното обработване на тоя материалъ отъ него и естественичката Ариада Димитрова констатираха се следнитѣ видове:

1. Palpares libelluloides L.
2. Dendroleon pantherinus Fabr.
3. Formicales tetragramicus F.
4. Neuroleon arenarius
5. Nelees nemausiensis Bark.
6. Nelees hellinicus Nar.
7. Megistopus flavicornis Rossi
8. Gymnocnemia variégata Schn.
9. Creagris plumbea oliv.
10. Macronemurus bileneatis Brauer
11. Macronemurus appendiculatus
12. Pignatellus extoris Nav.
13. Myrmecoelurus trigramus Pall.
14. Cueta lineosa Ramb.
15. Myrmeleon formicarius L.

16. „ incospicuus Ramb.
17. Euroleon europeus
18. Acanthaclisis occitanica Vill.
19. „ boetica L.

27. II Показва една сбирка отъ констатиранитѣ до сега въ България, Тракия и Македония видове отъ семейството Mantidae (Богомолки). Проучванията сѫ направени върху материалитѣ съхранени въ Царската Ентомологична Станция и събирани главно отъ него и Д. Илчевъ. Констатиранитѣ видове сѫ следнитѣ: 1. Mantis Religiosa L. съ находища Видинъ, София 7. VIII. 12, 22. VIII. 909, 27. IX. 914, Пловдивъ 11. IX. 21, Бургазъ 22. IX. 910, с. Бѣлово VIII. 907, Стара-Загора VIII., Стояково—Гевгелийско 25. IX. 916, Крупникъ 12. VIII. 917. Левуново 18. VIII 916, Богданци—Гевгелийско 15, 25, IX 916, Окчиларъ при Ксанти 30. X. 917, Марония при Деде-Агачъ 30. X. 914, Порто Лагосъ 11. VIII. 914. 2. Empusa fasciata Br. отъ Провадия IX, Варна XI 920, Сухиндолъ V. 915, с. Рила VI 904, Станимака VIII, с. Бѣлово-Родопи. Казанлъкъ, Стара-Загора, Бургасъ 8. IV. 910, Странджа пл. 20. VIII. 920, Бадома при Деде-Агачъ 4. IX. 918, Кешанъ 19. IV 913, Деде-Агачъ 25. V. 913, 18. VIII. 917, Сересъ 1. IX. 917, Родосто XII.911, Богданци VI. 917, ♀ снесе яйца на 23. VIII. 917 отъ които излезоха ларви 7. IX. 917; Мравинци при Удово 9. VII. 916, Св. Врачъ, завоя на р. Черна. 3. Iris oratoria L, отъ Кавала 7. IX. 917, Богданци 8. IX. 917, Стояково 28. VIII. 918. 4. Fischeria boetica Ramb. отъ Порто-Лагосъ 12. VIII. 914, Макри при Деде-Агачъ 11. X. 914. 5. Ameles objecta отъ Деде-Агачъ 6. VI 916, Макри 21. X. 914, Окчиларъ 30. X: 917, Богданци 10. VIII. 917, Кресна 16. VIII. 918. 6. Ameles decolor Charp. отъ Девня, Станимака, Стара-Загора, Бургасъ.

20. III. Показва намѣрениятъ отъ него въ пещерата „Ледникъ“ при Враца новъ за науката видъ и родъ слѣпъ пещеренъ бръмбаръ Pheggomisetes Buresi. Говори изобщо за пещерната фауна на Европа и изтъква че тая фауна въ България представлява нѣщо съвсемъ своеобразно и различно отъ пещерната фауна на западната половина на Балканския полуостровъ. Показа сѫщевременно една съставена отъ него сбирка отъ 68 видове слѣпи пещерни колеоптери изъ фауната на Европа. Въ България сѫ констатирани до сега следните видове: Pheggomisetes Buresi Kn., Anophthalmus balcanicus I. Friv., Hexaurus Marcli I. Friv., Netolitkya Maneki Müll. и още единъ неописанъ до сега видъ отъ пещерата „Пропасти“ при Трѣвна.

17. IV. Съобщава че преди 20 години въ парка на двореца Врана до София сѫ били насадени красивитѣ тополи

Populus balsamea, които много добре сж вирeяли и стъблото имъ достигнало на дебелина до 30 см. Презъ последнитѣ 6—8 години дърветата обаче сж били силно нападнати отъ ларвитѣ на твърдокрилото Saperda carcharias (Ceramb.), които съвместно съ ларвитѣ на Cossus cossus и Sesia tabaniformis дупчатъ тѣхното стъбло. Освенъ това листата пъкъ на сжщата топола се силно нападатъ отъ ржжда, тая болесть и тия неприятели правятъ вирението на тополата въ Врана почти невъзможно. Едри лаври отъ Saperda carcharias сж намѣрени въ стжблата на 29. IV, 1920 год., а отъ стжблата почнаха да излизатъ възрастни твърдокрили на 24. VI 1920 год.

3. IV. Показва новиятъ за България видъ и аберация пеперуда Brephos parthenias и ab. extrema Reb. До като видътъ е съ ржждиво кафяви задни крила и пъстри предни, аберацията extrema е съвършено черна. Тая аберация той е уловилъ край София рано на пролѣть презъ мартъ месецъ въ 3 екземпляра покрай множество екземпляри отъ типичния видъ. Интересенъ е факта, че преходи между съвършено черната форма и пъстрата нѣма между уловенитѣ 30 екземпляра.

9. V, Говори подробно върху биологията на злата муха Similia columbaczensis (?) появила се масово изъ Берковско и Фердинандско тая пролѣть. Опровергава голѣмитѣ безсмислици и фантазии които се пишатъ за тая муха изъ столичнитѣ вестници и предлага Ентомологическото Дружество да даде едно вѣрно, научно изложение върху биологията на тая муха за да не се заблуждава обществото съ фантазии по единъ сериозенъ и отъ голѣмо значение за скотовъдството ни неприятель. Прие се такова изложение да направи Д-ръ Бурешъ.

8. X. Докладва за предприетитѣ отъ Царскитѣ Научни Институти екскурзии изъ неизвестната въ природонаучно отношение Странджа планина. Особено голѣмъ интересъ представлява тая планина въ фитогеографско и зоогеографско отношение. Констатираха се тамъ множество нови за нашата флора видове, нѣкои отъ които представляватъ истинска изненада за нашата страна. Сжщо и фауната на тоя край даде интересни видове, каквито сж напр.: отровната змия Coelopeltes monspesulana и гущеритѣ Ablepharus panonicus и Gymnodactilis kotschi. За да се създаде една ясность върху природата на Странджа планина Царскитѣ Научни Институти предприеха въ разни сезони 3 специални екскурзии изъ тая планина, които станаха на 25. IV. — 9. V. 1921 год.; 20. IV -- 4. VII 1921 год.; 20. V. — 8. VI. 1921 год. и 20 — 25. X. 1922 год. Въ тѣхъ взеха участие естественицитѣ: Д. Илчевъ, Б. Ахгаровъ, Д. Йордановъ, Крумъ Ивановъ, Б. Стефановъ, Н, Стояновъ, П. Петковъ. Заинтересуванъ отъ резул-

татитѣ на екскузиитѣ и Негово Величество Царя придруженъ отъ своитѣ сестри и отъ Д-ръ Бурешъ посети Странджа като навлезе съ лодка по течението на рѣкитѣ Велека и Развая на 20 — 25 X. 1923 год. Публикациитѣ появили се до сега като резултатъ отъ тия екскурзии сѫ следнитѣ: Стояновъ — Стефановъ: Нѣкои нови и редки за българската флора растения (Труд. на Б. Пр. Д-во, кн. IX. 1921), 2) Stojanov und Stefanov, — Für die Flora Bulgariens neue und seltene Pflanzen (Österr bot. zeitschrift, 1921 p. 296 — 298); 3) Д. Илчевъ — Странджа планина (Естеств. и Геогр. V,1920), 4) Д. Илчевъ — Странджа планина (Български Туристъ, XVI, кн. 5. 1924). А подъ печатъ сѫ: една обстойна публикация по фитогеографията на Странджа отъ Б. Стефановъ (въ год. Соф. Унив.) и една по пеперудната фауна на Странджа отъ Д. Илчевъ (въ Труд. Прир. Д-во кн. XI).

15. XI. Показва единъ много редъкъ паразитенъ червей (Vermes) намѣренъ отъ него въ телесната празднина на една грамадна ($4^1/_2$ м. дълга) индийска змия Piton reticulatos. Червея принадлежи къмъ разреда Pentastomidae (Язичести червеи) и е вида Porocephalus moniliformis (Dies.). Той е 3·5 см. дълъгъ и назѫбенъ като трионъ. Въ червото на сѫщата змия той намѣри и множество (18 екз.) паразитни крѫгли червеи (Ascaris) и една особена Taenia съ крѫгла топчеста 0.5 см. голѣма глава. Змията и червеитѣ сѫ запазени въ Царския музей.

Показва намерения отъ него по върха Берковски Комъ новъ за науката подвидъ твърдокрило Promorphocarabus monilis var. Buresi описанъ отъ Flor. Hanus въ статията му „Nova forma strevlica z Bulharska“ печатана въ списанието на Чехското Ентомологич. Д-во, год. XX. стр. 1. Прага 1913. Отъ това твърдокрило сѫ известни за сега само 2 екземпляра уловени на 25. VI. 1922 год.

20.XI. Обръща вниманае върху пеперудата Scoliopteryx libatrix, която вече на 3 пѫти е констатиралъ че се крие доста на дълбоко въ пещеритѣ. Дали тя редовно не търси подобни влажни скривалища. Въ пещерата „Самуилица“ при с. Кунино я намѣри на 5. IV., а въ „Змеюва дупка“ при Тревна на 8. XI.

5. XII. Показва нѣколко късни есенни видове пеперуди. Тая година до средата на м. Декември нѣмаше мразове. Saturnia caecigena отъ Евксиноградъ 16. X., отъ София и Враня 6. X. отъ устието на р. Карганъ (Странджа планина) 30. X.; Ptilophora plumigera Esp. отъ Враня при София 28. XI. намѣрена отъ Н. В. Царя, Triphosa sobandiata 18. XI отъ пещарата „Пропаститѣ“ при Трѣвна; Diloba coeruleocephala и Ulochlena hirta отъ Кричимска курия на 2 XI:

Himera penaria, Clocalis elinguaria, Miselia bimaculosa отъ Евксиноградъ 15. X; Brachionicta sphinx отъ Трѣвна 18. X. 1923,

16. XII. Докладва статията на F. Sterba озаглавена Dorcadion Buresi n. sp. (Col.) печатана въ Casopis Ceskoslovenske Společnosty Entomoloqicke. Roč. XVIII, p. 1 — 2. Praga, 1922. Показва фотографии на новиятъ видъ твърдокрило открито отъ него въ Тракия при Ксанти на 30. III. 1915 год.

26. XII. Обръща внимание върху списъка на новитѣ видове за пеперуднвта фауна на България, публикуванъ отъ Ал. К. Дрѣновски въ сп. „Естествознание и География", год. VIII, кн. 4, стр. 117. Въ тоя списъкъ на видове „неоткрити до сега отъ никой ентомологъ нито на Родопи, нито на друга планина въ България" вида Leucania comma L. не е новъ за България. Той е публикуванъ отъ Бахметьевъ презъ 1901 г. отъ Бурешъ презъ 1915 год. (с. Бѣлево, Родопитѣ) и отъ Ребелъ презъ 1916 год.

28. XII. Докладва че е констатиралъ гжсеницитѣ на лозовия молецъ Polychrosis botrana презъ 1923 год. въ София и Кюстендилъ въ 3 генерации и при това третята генерация вжсенички не само по гроздето но и по узрѣлитѣ вече сини сливи. До сега въ литературата изглежда да не е било познато че B. botrana напада и плодоветѣ на сливата. Изглежда че B. botrana се среща повече въ България въ 3 генерации отколкото въ 2, както той е писалъ това въ специалната си публикация за „Лозовия молецъ". (Труд. Прир. Д-во, кн. X. 1923).

Б. Давидовъ:

Показа исушени екземпляри отъ растението Juncus Lamprocarpus Ehrh, нападнато отъ зооцецидното насѣкомо Livia juncorum Labeille. Цвѣтоветѣ на растението което е атакувано е тъй видоизмѣнено, че само случайно незаразени клонки въ единични клонки могатъ да покажатъ че това е действително J. Lamprocarpus.

Дрѣнски П.:

1. Въ заседанието на 2 май 1923 г. съобщи за намѣренитѣ отъ него нови видове паяци за централна Македония. а именно:

1. Cyrtophora oculata Wlck., отъ Прилепъ.
2. Aranaeus dalmaticus Dls., отъ Рѣсенъ.
3. Tetragnatha obtusa C. L. Coch., отъ Охридъ — Струга.
4. Trosopotheca (Cornicularia) erythrina E. Sim., Охридъ,

5. Culzinskielum tenerum Bös., Охридъ.
6. Areoncus humilis Bl., Охридъ.
7. Zephthyphantes spaeleorum Kulcz., Охридъ.
8. Eormizina mutinensis Cn., кота 1248, Битолско.
9. Boliphantes luteolus B., кота 1248, Битолско.
10. Hahnia Mengei Kulcz., кота 1248, Битолско.
11. Tarentula Simoni Thor., Охридъ.
12. „ albofasciata Bulé., Охридъ.
13. Trochosa perita Ltr., Охридъ.
14. „ vigilans L. Koch., Охридъ.
15. „ pinetorum Thor., Охридъ.
16. Lycosa blanola C. L. Koch., Охридъ.
17. „ Podorsky Kulz., Охридъ.
18. Dolomedes fimbriatus Cl., Охридъ.
19. Thanatus rufipes E. Sim., Ресенъ.
20. Artenes laricium E. Sim., Ресенъ.
21. Tmarus Piochardus E. Sim., Охридъ.
22. Oxyptila scabricula Wst., Прилепъ—Велесъ.
23. Chiracanthium siedlitzi L. Koch., Охридъ.
24. „ punctorium Villers., Охридъ.
25. „ macedoinica P. Drensku ♂, Охридъ.
26. Clubiona marmorata L. Koch., Охридъ.
27. Gnaphosa tetrnca E. Sim. Охридъ — Струга.
28. Poecilochroa variana L. K., кота 1248. Битолско.
29. Phaeocedus bracata L. Koch., Велесъ—Прилепъ.
30. Pholcus Forskali Thorell., Охридъ.
31. Dictyna vicina E. Sim., Охридъ.
32. „ civica Lc. Велесъ.
33. „ pusilla, Thor., Велесъ—Прилепъ, и
34. Synageles ventator Luc., кота 1248, Битолско.

3. Въ заседанието на 23 май 1923 г. докладва за тържественото откриване на учредителния съборъ на Български Народенъ Морски Сговоръ и на Морския музей въ Варна, кждето като делегатъ представляваше Българското Природоизпитателно Д-ство и Българската Ентомологична Дружба.

3. Въ Заседанието на 28 януари 1924 г. съобщи допълнителенъ списъкъ на нови видове паяци отъ Македония, а именно :

1. Enoplognatha thoracica Hahn., отъ Ресенъ.
2. Micariosoza (Phrurolithus) corsicus E. S. Ресенъ.
3. Prosthesima accepta Herm. Ресенъ.
4. „ pedestris C. L. Koch. Ресенъ.
5. „ mania E. Sim., Ресенъ, и
6. Clubiona hilaris E. Sim., Ресенъ.

4. Въ заседанието на 11 мартъ 1924 г. направи съобщение върху разпространението на новия видъ паякъ Micaria turcica P. Drenski на Балкански полуостровъ, като заключи, че центъра на неговото разпространение е Централна Македония; на изтокъ разпространението му е проследилъ до гр. Странджа въ Източна (Долна) Тракия, а вѣроятно до Черно и Мряморно морета; на западъ до Струга, но вѣроятно ще го има и по-на-западъ до брѣга на Адриатическо море; на северъ — въ насъ сигурно не ще преминааа Балкана, а въ Босна и Херцоговина и по-на-севѣръ и западъ отстжпва мѣстото си на вида Micaria romana L. K., отъ който видъ има следи и въ Кюстендилско, кждето автора е намэрилъ нѣколко екземпляри; на югъ границата на разпространението му е Бѣло море.

5. Въ заседанието на 9 май 1924 год. съобщи нѣколко нови за България видоve паяци, а именно:

1. Cyrtophora oculata Wlk., отъ Шуменско.
2. Pholcus Forskali Th. — твърде разпространенъ на всѣкжде у насъ: София, Пловдивъ, Кричимъ, Дйовленъ, Широка лжка, Чепеларе и пр.

Д. Илчевъ:

На 20. III. показа слѣднитѣ видове голѣми и малки видове пеперуди които нападатъ розитѣ на дв. Евксиноградъ при гр. Варна: Taeniocampa incerta Hufn. Зелената ѝ гжсеница пробива широки канали въ пъпкитѣ на розитѣ. Какавидира презъ юни, пеперудата изхвърква презъ мартъ идната година.

По-малки дупки въ пъпкитѣ пробива гжсеницата на Larentia nigrofasciaria Geoze. Гжсеницата ѝ отгледана искуствено въ Цар. Ентомолог. станция какавидира презъ юни и изхвръкна на 15. III. следната година. По-редко изъ пъпкитѣ на розитѣ се среща гжсеницата на Platiptila rhododoctyla. По листата на розитѣ често нападатъ гжсеницитѣ на малкитѣ пеперуди Cacoecia rosana L., C. podana Sc. и C. xylosteana L. При искуственото отгледване на тия видове отъ какавидитѣ имъ изхвръкнаха паразитнитѣ ихнеумони Phytodietus segmentator Grav. и Bracon abssisor Nees. опредѣлени отъ O. Schmideknecht.

Отъ Странджа планина показа редкитѣ видове констатирани при екскурзиитѣ му: Satirus fatua, Chrysophanus ottomanus, Plusia medesta, Callopistria purpureofasciata Piller. Malacosoma franconica, Saturnia caecigena.

На 5. XII. съобщава за масово нападнати джбови дървета за горене — произхождящи отъ гара Синделъ — Варненско отъ ларви на бръмбаритѣ Plagionotus arcuatus L. и Pl. detritus L. отъ сѣм. Cerambycidae. Това масово нападение се обяснява съ дългото стоене на отсеченитѣ дървета въ гората.

Подъ кората на старитѣ паднали или отсечени чамови дървета въ Чам-Кория надъ Самоковъ е констатиралъ възрастни бръмбари и тѣхнитѣ ларви отъ вида Rhagium mordax Geer. презъ м. августъ 1923 г.

Д. Йоакимовъ:

1. Aspidiotus (Mytilaspis) conchaeformis Gmel., намеренъ на голѣми, натрупани, маси по ненапуканата още кора на срѣдно дебелитѣ клоне на крушитѣ и сливитѣ въ София, вследствие на което тѣ въ 3—4 години загиватъ.

2. Масово развитие на кръвната въшка (Schizoneura lanigera) по дивитѣ ябълки (киселици) въ Срѣдна (Сърнене) гора при с. Турия (казанлъшка околия), отъ което тѣ сж силно отслабнали и изпосъхнали.

3. Изобилно находище на Кошудената листна бълха (Livia juncorum Latr.) по мочурливитѣ торфища на Витоша. Малко насѣкомо, принадлежаще къмъ реда на хоботнитѣ (Rhynchota) отъ семейството Psyllidae (листни бълхи), дълго до 2·5—3 м. м. Намира се изъ блатисти мѣста и се храни съ сока на растенията отъ рода juncus (кошуди) — J. articulatus и J, lamprocarpus) — на които цвѣтоветѣ, следъ смукане на сока имъ, изменятъ плодолиститѣ си въ листовидни части, прилични на влагалищата на сжщинскитѣ листа.

Нашитѣ „Суринамски свѣтулки“.

Това име тукъ е дадено на нѣколко насѣкоми отъ семейството Fulgoridea—подразредъ Homoptera—,находещи се у насъ, които сж много близки роднини на онѣзи тропически видове отъ Индия, Китай и островитѣ имъ, познати у нѣкои наши по-стари зоологии подъ горното име. Тѣзи чуждестранни насѣкоми, познати подъ родовото име Fulgora, иматъ отпредъ на главата си единъ дълъгъ (до 2 см.) издатъкъ, който у нѣкои отъ тѣхъ издава, нощно време, доста силна свѣтлина, подобно на нашитѣ свѣтулки — само че по-силно. За това имъ свойство тѣ сж на особно уважение у тамошнитѣ жители, които често ги поставятъ на главата си вечерь или ноще за украшение— както селскитѣ деца у насъ залѣпватъ лѣте светулкитѣ на челото си.

Нашитѣ насѣкоми, на които въ заглавието тукъ е дадено името „суринамски свѣтулки“, нѣматъ светещето свойство на тропическитѣ си роднини, но по устройство, тѣ напълно приличатъ на последнитѣ, само че сѫ значително помалки (12—15 м.м. дъл.) отъ тѣхъ, които пъкъ достигатъ 40—50 м.м. дължина.

Познатитѣ до сега у насъ видове отъ тая група насѣкоми, известна подъ родовото име Dictyophara, сѫ три на брой: D. europaea L., D. iberica Fieb. и D. krüperi Fieb. Първиятъ се среща навсѣкжде у насъ по низинитѣ и малкитѣ гори, най-често по едритѣ тревисти растения; вториятъ — изъ низинитѣ по срѣдното течение на рекитѣ Струма и Места, сѫщо по тревисти растения, а третиятъ до сега е познатъ, въ 10—11 екземпляра отъ околноститѣ на с. Турия (казанлъшко), уловени по млади дѫбови дръвчета. Първиятъ отъ тѣзи видове е познатъ въ цѣла, вториятъ въ южна Европа, а третиятъ въ Гърция и Далмация. Храненето на тѣзи насѣкоми (смучене сокъ отъ растенията) не причинява никаква чувствителна вреда.

Опитъ за практическо приложение на Empusa grilli Nowic, като изтребитель на скакалцитѣ.

Отъ **Петръ Петковъ**.

Автора е посѣлъ една обширна ливада при с. Радювене, Ловченско, съ споритѣ на Empusa grilli. Вървежа на опита е контролиралъ върху една часть отъ ливадата, на голѣмина 2—3 квадр. метра, която е била оградена съ мрежа. Заразяването е станало на 20. VIII. 1921 г. вечерьта, На 27. VIII. е била констатирана първата смъртность. Максимума на смъртность — 83% — е билъ на 31. VIII. при температура 21·5°С. и влажность 59 %. Опититѣ сѫ показали, че Empusa grilli може да бжде използувана въ борбата съ скакалцитѣ, която при благоприятна температура и влага, може да вземе епидемиченъ характеръ и да предизвика голѣма смъртность.

П. Чорбаджиевъ:

На 20. II. показа екземпляри отъ хоботния бръмбаръ Pissodes notatus L. и изсушени отъ него млади дръвчета отъ черъ боръ изъ Пирдопско. Сѫщия неприятель презъ годината е наблюдаванъ и по боровитѣ дървета въ Сливенъ, Кюстендилъ и Стара-Загора, кѫдето е причинилъ изсъхване на множество млади и възрастни дървета.

На 20. III. Реферира предварителнитѣ си изучвания надъ нѣкои видове бръмбари отъ семейството Buprestidae паразитиращи по овощнитѣ дървета.

На 12. IV. показа части отъ млади крушови дръвчета отъ Стара-Загора изсушени отъ бръмбара Agrilus sinuatus Ol.

На 12. VI. направи съобщение за масовото появяване на сивитѣ червеи по лозята, особено по младитѣ и вкоренилищата, въ: Сливенъ, Бургасъ и Лѣсковецъ. Отъ отгледанитѣ гѫсеници събрани изъ лѣсковскитѣ лозя презъ края на юни сѫ започнали да се люпятъ пеперудитѣ всички принадлежащи на вида Agrotis tritici L. и само единъ екземпляръ отъ Agrotis obelisca Hb. Отъ тия гѫсеници около 40% сѫ биле заразени отъ ихнеумонида Apantales congestus Nees. Отъ събранитѣ отъ Сливенъ и Бургасъ сиви червеи сѫ се получили пеперуди и отъ вида Agrotis ypsilon Rott. Отъ отгледанитѣ презъ годината сиви червеи по лозята и отъ други места сѫщо сѫ биле получени пеперуди главно на вида Agrotis tritici L., съ което се потвърдява, че тоя видъ у насъ е изместилъ обикновения за другитѣ страни сивъ червей на пеперудата Agrotis segetum Schiff.

На 17. VII реферира върху бръмбара Agrilus viridis L. като неприятель и на малкитѣ овощни дръвчета изъ разсадницитѣ, като показа личинки, отгледани отъ него въ Землед. Изпитателенъ Институтъ, екземпляръ отъ възрастната форма и повредени отъ бръмбара дръвчета.

На 28. VIII. Реферира обстойно върху бръмбара „Черна Златка" (Capnodes tenebrionis L.), който се е появилъ въ твърде голѣмъ размеръ и е причинилъ изсъхването на стотици овощни дървета (отъ 3—7 год.) въ Стара Загора и околностьта. Сѫщия неприятель, той е намѣрилъ още въ Казанлъкъ, Кюстендилъ и Сливенъ.

На 28. XI. даде списъкъ на вредни видове насекоми появили се по различнитѣ култури изъ България, за които той своевремѣнно е посочилъ средства за борба.

На 5. XII. Показа редки видове пеперуди отъ Пиринъ, между които и новата за България Agrotis Stig-mata Hb.

Въ нѣколко събрания реферира върху короядитѣ по горскитѣ и овощни дървета. Отъ короядитѣ по овощнитѣ дървета, Scolytus rugulosus Ratz, S. amygdali Cuér и S. mali Bechst., той е забелезалъ силното имъ разпространение на много мѣста въ страната, което обяснява главно съ отслабването на тия дървета, вследствие голѣмото имъ занемарване презъ последнитѣ нѣколко години, отчасти и съ климатични и почвени причини. Той е предприелъ основни изучвания върху короядитѣ по дървесната растителность въ България.

Освенъ за посоченитѣ вредни насекоми той прави съобщения и реферира въ различни събрания още и за следнитѣ вредни насекоми:

Chermes abietis Kalt. — по лиственицата отъ с. Поибрене (Панагюрско); и по смърча отъ София. Chrizoneura lanigera Hausm. (кръвна въшка) — по круша, сортъ „Масловка" отъ Кюстендилъ; върху пеперудитѣ: Caradrina exigua Hb. — гжсеницитѣ ѝ по цвеклото въ Казанлъкъ и Каялий; Biston hirtarius Cl. — намерени яйца по ябълковитѣ дървета въ София; Tephroclystia rectangulata L. — масово по ябълкитѣ въ Кюстендилъ; Trochilium myopiformis Bkh. — пеперудитѣ и гжсеницитѣ ѝ намѣрени по розитѣ и ябълковитѣ дървета въ Кюстендилъ; Hypogimna morio L.—по ливадитѣ при Г. Баня (Софийско) и около Кюстендилъ; върху бръмбаритѣ: Lema melanopa L. (житна пиявица)— твърде разпространена по овеса и ечмика въ Софийско и Lema cyanella L.—Кюстендилъ, по сжщитѣ растения; Phyllobius oblongus L.—разпространенъ въ голѣмо изобилие по младитѣ крушови дръвчета изъ разсадницитѣ въ Кюстендилъ; Sitona Lineata L. — по фия въ София; Litta Dives Brull. — масово по формовитѣ круши на земледѣлското у-ще въ Садово; Anomala aenea Deg. — въ голѣмъ размеръ по листата на сливитѣ, ябълкитѣ, лозята и върбитѣ въ Горна-Джумая; Anthaxia quadripunctata L. — по бора въ София; Anthonomus pomorum L. — по ябълкитѣ и крушитѣ въ Сливенъ, Садово и Кюстендилъ; върху Chlorops taeniopus Meig. и Lasiosina cinctipes Meig. — по късно посетия пролѣтенъ ечмикъ въ опитното поле на Земл. Изпитателенъ Институтъ при Горна-Баня; за листната оса Lyda unanidis de Vill. рѣдко по розитѣ въ Панагюрище; за лозовия молецъ Polychrosis botrana Schiff. — констатиранъ по хасмитѣ въ Кюстендилъ, Сливенъ, Казанлъкъ, Стара-Загора. Въ Кюстендилъ презъ 1923 година лозовиятъ молецъ се е срещалъ по-малко, отколкото презъ миналитѣ. Съ тоя неприятель референчика изпитва средства за борба. За пеперудата Tineola biseliella Hummel. (дрешенъ молецъ) въ София, който е билъ констатиранъ и по саламитѣ; за дребнитѣ бръмбари: Attagenus marginicolis Küst., A. pellio L., A. trifasciata Fabr., A. nigrum Hrbst., Anthrenus pimpinela Fabr., A. verbasci L, A scrophulariae L. и v. proteus и A. museorum L., като неприятели на цвѣтоветѣ на овощнитѣ дървета, насекомнитѣ сбирни и на различни кжщни вещи.

Показа и множество паразити отъ Ихнеумонидитѣ получени отъ личинкитѣ, гжсеницитѣ и какавидитѣ на вреднитѣ насекоми: Aporia crataegi L., Euproctis chrysorrhoea Hb., Malacosoma neustria; Agrotis tritici L., Caradrina exigua Hb., Hipomoneuta cognatella,

Anthonomus pomorum L., по короядитѣ: Scolytus rugulosus Ratz., S. mali Bechst., S. Amygdali Guér и др., по Bruchus lentis Boh., Anobium paniceum L. и по Calandra granaria L.

2. Извършени екскурзии.

Членоветѣ на Ентомологичното дружество презъ изтеклата година сѫ направили следнитѣ екскурзии:

1. Д-ръ Ив. Бурешъ:

1. Въ края на юни изъ Рила планина, като се изкачи на върха Попова шапка, отъ тамъ презъ Зеленото, Преслабъ, Средоносъ, с. Маджаре, Бѣли Искъръ за Чамъ Курия. 2) Въ началото на юли изъ Дели Ормана при Разградъ, като посети Махзаръ-Паша теке и Демиръ-баба теке. 3. Отъ 15. VII. —15. VIII. изъ Чамъ Курия, отъ дето предприе екскурзии до в. Мусала, Маричинитѣ езера, Сарж-гйолъ, Чадъръ тепе.

2. Дрѣнски Пенчо:

1) Отъ 2. II. — 11. II. въ Свищовъ и отъ Свищовъ въ Варна. Отъ Варна до с. с, Гебедже и Марково. — 2) Отъ 19. IV. — 2. V. въ Бургасъ, Отъ Бургасъ по крайбрѣжието на югъ въ Созополъ, с. Кюприя и Зейтинъ бурунъ и после въ Варна. Отъ Варна до манастира Св. Константинъ. 3) Отъ 14. V. до 20. V. въ Варна. Отъ Варна до Евксиноградъ, Манастира Св. Константинъ и Карантината. 4) Отъ 25. V. — 17. VI. въ Бургасъ. Отъ Бургасъ на югъ по крайбрежието до Созополъ 5) Отъ 20. IX. до 25. IX. въ Русе и по Дунава въ Свищовъ. 6) Отъ 11. X. до 17. X. въ Бургасъ и до Пода и Мандренското блато.

3. Йоакимовъ Димитъръ:

1) Презъ м. юний, по Срѣдня (Сърнена) гора, изъ околностьта на с. Турия (казанлъшка околия), за събиране материяли по Hemiptera и за наблюдение надъ появяването на Lytta vesicatoria, което презъ тая година е било твърде слабо, въ сравнение съ миналогодишното (презъ 1922 г.) — масово. 2) Презъ м. августъ, по Пиринъ планина (изъ съсѣдната ѝ, на с. Банско, область), Разложко (изъ областьта на Якуруда) и изъ мѣстностьта Юндолъ въ Родопитѣ, съ цель за събиране материали по Hemiptera.

4. **Илчевъ Дѣлчо**:

1) До Странджа планина отъ 24. V. — 7. VI. заедно съ ботаника Б. Стефановъ и зоолога Н. Радевъ; 2) Презъ августъ м. изъ Чамъ Кория и в. Мусала; 3) Презъ септември м. изъ околноститѣ на Ловечъ.

5. **Д-ръ Книршъ**:

Отъ Прага: Посети България презъ времето отъ 1—15 септември за да изследва нѣкои отъ пещеритѣ ни. Той посети: Врачанската пещеря „Леденикъ", пещеритѣ при Карлуково и Трѣвненския балканъ.

6. **Марковичъ Андрей**:

По Родопа и Витоша планини.

7. **Патевъ Павелъ**:

Изъ околноститѣ на София, Казанлъкъ, Кричимъ — Перущица и Пашмаклийско.

8. **Петковъ Петръ**:

1) По Варненското крайбрѣжие 4 екскурзии презъ пролѣтьта, лѣтото и есеньта.

2) По Рила планина презъ Сапарево — езерата — монастиря — с. Рила — Дупнишко поле.

9. **Чорбаджиевъ Петръ**:

1) Презъ априлъ и май изъ околноститѣ на София, Садово, Сливенъ и Горна-Орѣховица съ цель за проучване и събиране материали главно отъ вреднитѣ за овощнитѣ дървета насекоми.

2) Презъ юни и юли изъ околноститѣ на София и Стара Загора за сжщата цель и въ Кюстендилъ още и за проучване лозовиятъ молецъ Polychrosis botrana Schiff.

3) Презъ августъ е посетилъ Родопитѣ и Пиринъ планина (Банска обалсть) за събиране материали по горскитѣ корояди (Jpidae).

4) Презъ септември — по Рила планина и околноститѣ на Сливенъ, включително горитѣ около Чамъ-Дере и Чумерна (Сливенско) за събиране материяли по короядитѣ отъ дървесната растителность.

5) Презъ декември изъ иглолистната растителность въ Витоша и овощнитѣ дървета въ околностьта на Сливенъ, сжщо за събиране материяли отъ короядитѣ.

3. Печатни трудове.

Д-ръ Ив. Бурешъ:

1. Лозовиятъ молецъ (Polychrosis botrana), неговата биология и средства за борба съ него. — Трудове на Бълг. Природоизп. Др-во. кн. X, стр. 147—173. София 1923.

2. Черноморскитѣ ни бозайници.—сп. Природа год. XXIII, н. 1—2. София 1923.

П. Дрѣнски:

1. Паяци отъ източна Македония и Пиринъ планина. — Спис. на Бълг. Акад. на Наукитѣ. Кн. XXIII, стр. — София 1922.

2. Паразитни акари (Acarina) въ България, Предварителни бележки. — Спис. на Бълг. Акад. на Наукитѣ, кн. XXIII, стр. . София 1922.

3. Приносъ къмъ рибната фауна на Черно море. Спис. на Бълг, Акад. на Наукитѣ, кн. XXV, София 1923.

4. Акули (Squalidae) въ Черно море. Трудове на Бълг. Природоизп. Д-во, кн. X, София 1923.

5. Материяли по биологията Скомбрията (Scomber scombrus L.) въ Черно море. Спис. на Землед. изпит. институти въ България, год. II, кн. 5 и 6. София 1923.

6. Балканската пъстърва у насъ. Сп. Български Туристъ' год. XV, кн. 3. София 1923.

7. Къмъ характеристиката на Черноморския риболовъ.— Сп. Рибарство и отраслитѣ му, год. I, кн. 7 и 8, Варна 1923.

8. Къмъ характеристика на фауната на Черно море. Сп. Естествознание и География, год. VIII, кн. 3. София 1923.

9. Ловътъ на делфини и добиване на делфиново масло у насъ. Сп. Рибарство и отраслитѣ му, год. I, кн. 7 и 8. Варна 1923.

Д. Илчевъ:

1. „Сивия червей по лозята", сп. Земледѣлие, год. XXVII, кн. 2 — февруарий 1923 г. pp. 24—28.

2. „Мъхнатия бръмбаръ по цвѣтоветѣ на овощнитѣ и житни растения" — сведения по земледѣлието. — Бюлетинъ на Информ. бюро при М-во на Землед. и държ. имоти, год IV, № 2, стр. 5—13. 1923.

3. „Сивия червей като неприятель по лозята" (гжсеницата на нощната пеперуда Agrotis tritici L. — сжщия бюлетинъ, стр. 14—27. 1923.

4. „Лозовия (сивия) червей“ — сп. Земледѣлски уроци, год. I, кн. 5 — май 1923, стр. 11—14.

5. „Полскиятъ щурецъ“ (Liogryllus campestris L), сп. Природа, год. XXIII, кн. 8 и 9, априлъ и май 1923, стр. 132—133.

6. „Още за лошата муха Simulia по добитъка“, в. Стожеръ, бр. 17, 16.V.1923 — София.

7. Хлѣбаркитѣ (Blatta germanica и Periplaneta orientalis), сп, Природа, год. XXIV, кн. 2—X—1923.

8. „Насекоми които прогризватъ метали“, сп. Естествознание и География, год VIII, кн. 4, декември 1923, стр. 106—108.

9. „Попово прасе“ — Gryllotalpa gryllotalpa L. (vulgaris), сп. Природа, год. XXIV, кн. 4, декември 1923 — стр. 60—61. София.

10 „Приносъ къмъ пеперудната фауна на Айтоската околность“. — Трудове на Българското Природоизп. д-во, кн. X, pp. 49—54 — 1923.

Д. Йоакимовъ:

1) Биология на червеноглавата борова оса (Acantholyda erithrocephala L.), вредатѣ отъ нея и средства за унищожаването ѝ — (Годишникъ на Соф. Университетъ, физик.-матем. факултетъ, кн. I-а 1923 г., стр. 87 — 137. София 1923 г.).

2). Щрѫклица (Hypoderma bovis L.). — Списание „Природа“, год. XXIII, кн. 10, стр. 155—156).

3) Лещено бръмбарче (Laria lentis L.) — сп. „Природа“, год. XXIV, кн. 5—6, София 1923 г.

В. Ковачевъ:

1) Сладководната ихтиологична фауна на България. Архивъ на Минист. на Земледел. и Държавнитѣ Имоти. Томъ II, стр. 1—163, София 1923.

Проф. И. Комарекъ. — Jul.Komarek (Praga):

1) Opuvodci a prubehu polyedricke nemoci mnisky (L. monacha). The polyhedral disease of the nun-moth caterpillars.— „Lesnicke Prace“ Roc II, Pisen 1923.

2 Zpráva o rotsireni a biologii komára (Anopheles Maculipennis) a o otázce epidemicke malarie na Slovensku. — Vestnik Minist. ve . zdrav. a tel. vychovy. Praha 1923.

Проф. Д-ръ Ст. Консуловъ:

1. Бележки върху вредителитѣ на маслодайната роза. — Годишникъ на Соф. Университетъ, кн. XIX, стр, 306 — 320. София 1923.

2. Биологически бележки по борбата съ маларията у насъ. — Год. Соф. Унив. XIX. стр. 139—160. София 1923,

3. Бележки върху находката на Capra aegagrus Pall. въ Парнаръ-дагъ (Тракия). — Труд. на Бълг. Природоизп. Д-во, кн. X 1923.

Д-ръ Ед. Книршъ. — D-r Ed. Knirsch (Kolin):

1) Pheggomisetes nov. Subgen trechorum coecorum ex Bulgaria — Acta Societ. Eutom. Cechosloveniae. Roc. XX, p. 2—5 Praha 1923.

А. Марковичъ.

1. Пеперуди отъ Родопите. — Трудове на Бѫлг. Природоизп. друж. кн. X, стр. 121—141. София, 1923.

Проф. С. А. Мокржецки. — S. A. Mokrzecky (Shierniewice).

1. Report of Institute of forest protection and entomology. Skierniwice I. Jear 1922—1923. 32 pp. Skierniewice 1923.

2. Z. biologyi błyszczki gammy (Phytometra Plusia gamma L.). — Polskie pismo entomologiczne. T. II, Zes. 2, p. 93—103. Lwow 1923.

П. Патевъ.

1. Приносъ къмъ изучването на сладководнитѣ гѫби (Spongilliccae) въ България. Трудове на Българското Природоизпитат. д-во кн. X. 1923 (стр. 61—64).

2. Нѣкои наблюдения върху делението у Difflugia. Труд. на Бълг. Природоиз. д-во кн. X 1923 (стр. 91—99).

П. Петковъ.

1. Опитъ за практическо приложение на Empusa grilli Now. като изтребитель на скакалцитѣ. — Год. Соф. Универс. кн. XIX. стр. 197—203. София, 1923.

Д-ръ Фр. Рамбоусекъ. — Dr. Fr. Rambousek (Praga).

1. Berichte der Versuchsstation für zuckerindustie. Rübenschädiger und Krankheiten in Jahre 1923. — Zeitschrift für die Zuckerindustrie. Jahg. XLVII, Praga 1922—23.

П. Чорбаджиевъ.

1. Бюлетинъ № 1, Растителна защита, отъ стр. 1—31 и отъ 36—44; издание на Централния земледѣлски изпитат. институтъ въ София, 1.III.1923 г.

2. Два опасни неприятели по зарзаловитѣ и кайсиеви дървета въ Стара-Загора и околностьта й. Печатано въ сведения по земледѣлието, год. IV, бр. 10—11, стр. 8—16, 1923 г. и въ земледѣлско-скотовъденъ вестникъ, год. I, бр. 16, 1923 г., издание на подв. земл. катедра въ Ст. Загора.

3. Единъ неприятель на малкитѣ овощни дървета — **Agrilus viridis L.** — и борба съ него. Сп. „Бълг. овощарство“, год. V, кн. 2, стр. 33—37.

4. Вредни насекоми въ Софийско. Бѣлата овощна пеперуда. Окржженъ бюлетинъ, год. I, кн. 3, стр. 135—139, издание на Соф. окржжна пост. комисия.

5. Кръвната въшка и борбата съ нея. Окржженъ бюлетинъ, год. I, кн. 4, стр. 166—173, издание на Соф. окр. пост. комисия.

6. Вреднитѣ за овощнитѣ дървета Корояди у насъ и средствата за борба съ тѣхъ. Трудове на Българския наученъ земледѣлско-стопански институтъ № 7, стр. 1—32.

7. Нѣкои необходими бележки върху необосновани твърдения. Сп. „Естествознание и География“. г. VIII, кн. 7 и 8, стр. 255—257.

8. Констатирани вредни насекоми и др. животински неприятели по културнитѣ растения въ България презъ 1923 г. Сведения по земледѣлието, год. V, кн. 3—4, стр. 6—26.

9. Вредата отъ Короядднитѣ бръмбари (Jpidae) у насъ и нови за нашата фауна видове и форми. сп. „Естеств. и Геогр. г. VIII, кн. 9 и 10. стр. 340—341.

10. Ябълковата пеперуда (Carpocapsa pomonella L) и червясването на ябълкитѣ и крушитѣ. Сп. „Земледѣлие“ г. XXVIII, кн. 5, стр. 71—74.

VI. Оригинални статии.

Бележки върху короядитѣ (Ipidae) въ България.

Отъ П. Чорбаджиевъ.

Насекомитѣ отъ разреда на твърдокрилитѣ (Coleoptera) сж още твърде слабо изучени у насъ, както въ систематично, така и въ биологично и стопанско отношение. Едно отъ най-вреднитѣ за дървесната растителность семейство отъ твърдокрилитѣ е това на короядитѣ (Ipidae), представителитѣ на което у насъ, често неправилно наименоватъ съ общото име ликояди, Макаръ, че това семейство обхваша не голѣмъ брой видове, почти всички негови представители се явяватъ като едни отъ най-опаснитѣ за овощнитѣ и горскитѣ, особено иглолистнитѣ дървета. Понѣкога опустошенията причинени отъ короядитѣ върху горитѣ сж толкова голѣми, че създаватъ сериозни грижи и на самата държавна власть. Това най-много се забелѣзва въ Германия, кждето часть отъ горитѣ сж изкуствени. У насъ вредата отъ горскитѣ корояди не се забелѣзва тъй чувствително, по причина, че нашитѣ гори сж естествени, а дървесния материалъ изобиленъ. Напротивъ по овошнитѣ дървета вследствие на тѣхното занемаряване и отслабяване презъ последнитѣ нѣколко години, короядитѣ сж се силно разпространили и въ нѣкои мѣста на страната сж причинили загиването на голѣма часть отъ тия дървета. Короядитѣ представляватъ и голѣмъ наученъ интересъ съ своитѣ нрави и много характерна биология. По тѣзи причини тия насѣкоми отдавна сж обърнали вниманието на ентомолозитѣ въ страни, кждето ентомологичнитѣ изучвания стоятъ на по-високо стжпало и тази група насекоми е една отъ най-добре изученитѣ въ всѣко отношение. Тамъ е направено твърде много отъ страна на държавата и на частнитѣ стопани за ограничение размножението и разпространението на короядитѣ. У насъ, въ тази посока, още твърде малко, да не кажемъ почти нищо, не е направено и ние още не знаемъ, нито кои видове корояди се срещатъ, нито кои дървесни породи се засегатъ отъ всѣки видъ, нито тѣхното разпространение, нито причиняванитѣ отъ тѣхъ загуби, особено по отношение на нашата горска дървесна растителность. Само за нѣкои корояди сж посочени единични сведения.

Предъ видъ на това голѣмо значение на короядитѣ се заехъ съ по-специалното имъ изучване въ България. Отъ малкото и краткитѣ ми обиколки изъ различни мѣстности и гори презъ 1923 год. можахъ да останова срещането на 50 вида корояди за които тукъ поради малкото мѣсто ще се огранича да дамъ само тѣхния списъкъ, мѣстонахождение и дървесенъ видъ върху който сж констатирани[1]). Отъ тѣхъ 27 вида и форми се явяватъ като нови за нашата фауна. Въ списъка тия видове сж означени съ звездичка.

1. Scolytus scolytus F. — София и Видинъ по брѣста.

*2. * S. eichhoffi* Reitt — Кюстендилъ, Видинъ и София, по брѣста.

*3. * S. pygmaeus* F. — Сливенъ по брѣста.

4. S. mali Bechst. — София, Сливенъ и Ямболъ по ябълкитѣ; * *v. piri* Ratz. — София.

*5. * S. carpini* Ratz. Кюстендилъ по ябълкитѣ и габъра, Т. Пазарджикъ и Сливенъ, по бука.

*6. * S. aceris* Knotek. — Сливенъ, по зарзалитѣ.

7. S. intricatus Koch. — Сливенъ, по джба.

8. S. rugulosus Ratz. — Среща се изъ цѣлата страна и по всички овощни дървета; * *v. Fauveli* Reitt. — Сливенъ.

*9. * S. amygdali* Guér. — Сливенъ и Стара Загора, по зарзалитѣ, сливитѣ, прасковитѣ и бадемитѣ.

*10. * Hylesinus oleiperda* F. — София, по ясена.

11. H. fraxini Panz. — Сливенъ и София, по ясена.

12. Pteleobius vittatus F. — София и Малко-Търново, по бреста.

13. Myelophilus piniperda L.—София, Витоша и Родопитѣ, по бора, смърча и Мурата; * *v. rubripenella* . . — Родопитѣ, по бора.

*14. * M. minor* Hartig. — Пиринъ планина и Родопитѣ, по бора.

*15. * Kissophagus pilosus* Ratz. — Пиринъ пл., по бора.

16. Hylastet ater Payk. — Родопитѣ и Витоша, по бора и смърча.

17. H. cunicularis Fr. — Родопитѣ, по бора.

*18. * H. angustatus* Herbst. — както предидущиятъ видъ

*19, * H. opacus* Fr. — Витоша по смърча.

20, Hylurgops palliatus Gyll. — Родопитѣ, по бора и елата.

*21. * Cryptu̇rgus pusillus* Gyll. Пиринъ пл., по смърча.

*22. * C. cinereus* Herbst. — Родопитѣ, по смърча.

---

[1]) Опредѣлянето и проверката на короядитѣ сж направени отъ специалиститѣ по тая група насекоми: *D-r Leo Heyrovsky* от Прага, *Stefan Keler* отъ Skierniewice (Полша) и отъ *D-r Korb* отъ Варшава, за което тукъ имъ изказвамъ моята сърдечна признателность.

23. *Cryphalus piceae* Ratzeb. — Родопитѣ, по елата.
24. * *C abietis* Ratzeb. — Родопитѣ и Пиринъ по елата.
25. * *C. saltuarius* Weise. — Родопитѣ, по елата.
26. * *Ernoporus fagi* F. — Родопитѣ, по смърча.
27. * *Pityophthorus Lichtensteini* Ratzeb. — Родопитѣ, по бора.
28. *P. micrographus* L. — Родопите, Рила и Пиринъ пл. по бѣлия боръ, смърча, черната мура.
29. *Pityogenes chalcographus* L. — Пиринъ, Родопитѣ и Витоша, по бора, елата и смърча и по лиственицата при Самоковъ.
30. *P. bidentatus* Herbst. — Родопитѣ, по бора.
31. * *P. quadridens* Harig. — Родопитѣ, Пиринъ, Рила и Витоша, по бора и смърча и при Самоковъ по лиственицата.
* *v. bistridentatus* Eichh. Рила, по смърча и бора.
32. *Ips sexdentatus* Boerner. — Родопитѣ, по бора.
33. * *I. amitinus* Eichh. — Пиринъ по бора и елата.
34. *I, typographus* L. Пиринъ, Родопитѣ, Рила и Витоша по смърча, елата и бора.
35. * *I. Mannsfeldi* Wachtl.— Родопитѣ, по бора.
36. *I. acuminatus* Gyll. — Родопитѣ и Витоша, по бора.
37. * *I. proximus* Eichh. — Родопитѣ, по смърча.
38. *I. Curvidens* Germ. — Родопитѣ, по смърча, елата и бора.
39. * *Taphrorychus bicolor* Herbst. — Сливенъ, Кюстендилъ, М.-Търново и София, по бука.
40. *T. villifrons* Duft. София и Сливенъ, по бука.
41. *Xylocleptes bispinus* Duft. — Родопитѣ.
42. *Dryocoetes autographus* Ratz. — Родопитѣ, по смърча елата и бора.
43. * *D. alni* Georg. — Витоша, по елшата.
44. * *D. villosus* F. — Сливенъ, по джба.
45. *Xyleborus saxeseni* Ratzeb. — Родопитѣ и Сливенъ, по бука.
46. *X. monographus* F. — Родопитѣ, по джба.
47. * *X. dryographus* Ratzeb. Сливенъ, по бука и джба.
48. *Anisandrus dispar* F. — Сливенъ, София, Казанлъшко и др.. по овошнитѣ, лозата, бука, джба и др.
49. *Xyloterus domesticus* L. — Витоша, по бука.
50. *X. lineatus* Oliv. — Витоша, Родопитѣ и Берковско, по джба.

Mutillidae (Hym. Aculeata) gesammelt in Bulgarien, Thracien und Macedonien.

Von Dr. Iw. Buresch (Sofia).

Über die Mutilliden Bulgariens ist recht wenig bekannt. Das was wir über diese Hymenopterengruppe, in bulgarischer Sprache, publicirt finden, ist grösstenteils falsch determinirt. Das hat mich veranlasst das sämtliche Material von Mutilliden (42 Exemplare) das sich in der Entomologischen Station S. M. des Königs von Bulgarien befindet an Herrn Dr. H. Bischoff im Zoologischen Museum Berlin zu Determination und Revision zu senden. Herr Dr. Bischoff. hatte die Güte gehabt die im Folgenden genannten Arten zu konstatiren.

Diese Veröffentlichung soll nur dahin zielen, die Kenntniss der geographischen Verbreitung der Mutilliden, in einem Gebiet, dessen Hymenopterenfauna fast ganz unbekannt geblieben ist, zu erweitern.

Das Material befindet sich in der Kgl. Entomologischen Station in Sofia und wurde hauptsächlich von mir und von den bulgarischen Entomologen: D. Iltschew, D. Ioakimow und † N. Hedelkow gesammelt:

1. *Myrmosa cognata Costa.* — Dragalevtzi bei Sofia.

2. *Myrmilla erythrocephala Latr.* — Stara Zagora (Bulg.). Ichtiman VI. 1907 (Bulg.), Tekir-Dagh 6. V. 1913 (Thr.), Badoma bei Dede Agatsch 1. VII. 1919 (Thr.).

3. *M. calva Vill.* — Warna VII. 1906 (Bulg.), Sofia VII. 1904.

4. *M. calva Vill var. districta Lep.* Wladaja bei Sofia.

5. *M. lezginica Rad. var. nigrifrons Andrê* — St. Zagora.

6. *Myrmilla doumergusi André.* — Stara Zagora VII. 1906.

7. *Myrmilla capitata Luc.*—Pantscharewo bei Sofia VII. 1906.

8. *Tropidotilla littoralis Ptgn.* — Ali Botusch, 1. VIII. 1920 Mac.). Stara Zagora VII. 1905. Burgas VII. 1905 (S. Bulg.), Rhodopy bei Batschkovo (S. Bulg.).

9. *Smicromyrme viduata Palk.* — Pantscharevo bei Sofia

10. *S. rufipes F. var. scutellaris Latr.* — Pantsharevo.

11. *S. montana Pz.*—Pantscharevo VII. 1905, St. Zag. VII. 1907.

12. *Pycnotilla barbata Z. var. brutia Pal.* — Dojran (Mac).

13. *Pycnotilla barbata Z. var. torosa Costa* — Rhodapy bei Batschkovo (S. Bulg.).

14. *Mutilla europaea L* — Rhobopy 1200 m. 1. VII. 1912, Kostenetz in Rhodopy 30I V. 1909, 15. V. 1904, Tscham Kuria 1300 m. VII. 1905.

15. *Mutilla marginata Baer. (Kifferens Zep.)* — Sofia, Witoscha geb. VI 1903 (N. W. Bulg.).

16. *Mutilla 5-maculata Cyr.* — Badoma bei Dede Agatsch

17. *Dasylabris maura L.* — Makri bei Dede Agatsch (Thr.) 21 IV 1914, Ganos 6. V. 1913 (S. O. Thr.). Witoscha m. 1000
